

Jaarverslag 2013

Nr. 20140036/1065

Onderwijsraad
Nassaulaan 6
2514 JS Den Haag
e-mail: secretariaat@onderwijsraad.nl
070-310 00 00 of via de website: www.onderwijsraad.nl

Inhoudsopgave

1	Woord vooraf	5
2	Adviseur van minister, parlement en gemeenten	6
3	De raad in 2013	7
4	De activiteiten in cijfers	10

1

Woord vooraf

Ook in 2013 was het werk van de Onderwijsraad zeer geschakeerd: adviezen en verkenningen, panelbijeenkomsten, werkbezoeken, presentaties, briefings en debatten. Alle informatie over deze activiteiten is terug te vinden op de website van de raad: www.onderwijsraad.nl. De volledige adviezen en verkenningen van de raad zijn hier in te zien, evenals daaraan ten grondslag liggende studies. Verder zijn in de vorm van dossiers per thema meerdere adviezen uit achterliggende jaren samen gebracht. Alles bijeen biedt de website van de raad een goed beeld van het inhoudelijke werk van de raad. In dit jaarverslag is in hoofdzaak informatie opgenomen die niet direct terug te vinden is op de website van de Onderwijsraad. Het heeft daarmee vooral een administratief karakter.

2

Adviseur van minister, parlement en gemeenten

De Onderwijsraad is een onafhankelijk adviesorgaan van de regering, opgericht in 1919. De raad adviseert – gevraagd en ongevraagd – de ministers van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en van EZ (Economische Zaken). Ook de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal kunnen om advies vragen. Gemeenten kunnen in speciale gevallen van lokaal onderwijsbeleid (bijvoorbeeld huisvesting van scholen) een beroep doen op de raad.

Deskundig, eigentijds en onafhankelijk

De raad adviseert over alle aspecten en vormen van onderwijs en leren voor kinderen, jongeren en volwassenen. Waar liggen interessante mogelijkheden voor onderwijs (binnen en buiten de instellingen) en wat is de beste manier om die te benutten? Wat is daarbij de rol van de overheid of van andere partijen in en rond de onderwijs-wereld?

De expertise binnen de raad en de staf zorgt ervoor dat welk onderwerp ook aan de orde is, er vanuit verschillende invalshoeken naar wordt gekeken. Ook betreft de raad de internationale dimensie bij de adviezen. Tot slot zijn expertise en meningen van anderen van groot belang: de raad wil nadrukkelijk verder kijken dan de eigen deskundigheid. Daarom organiseert hij regelmatig seminars en biedt hij op zijn website de mogelijkheid voor belangstellenden om mee te denken.

De Onderwijsraad levert met een deskundige inbreng en een eigentijdse visie een bijdrage aan discussies over onderwijs en onderwijsbeleid. Dat de raad daarbij een onafhankelijke koers vaart, spreekt voor zich. De achtergrond van de raadsleden staat daarvoor garant. Zij zijn afkomstig uit verschillende geledingen van de maatschappij en worden door de regering benoemd op grond van hun wetenschappelijke kennis, praktijkervaring in het onderwijs of maatschappelijke bijdrage. De benoeming is op persoonlijke titel en de leden vertegenwoordigen geen belangengroepen.

Werkwijze van de raad

Ieder jaar doet de raad voorstellen voor het eigen *Werkprogramma*. De minister voegt hieraan haar adviesonderwerpen toe en stelt het programma vast. Daarna biedt zij het de beide Kamers der Staten-Generaal aan, op Prinsjesdag. Het parlement kan adviesvragen aan het *Werkprogramma* toevoegen. Het programma geeft een globaal beeld van de onderwerpen die aan de orde komen; in de loop van het jaar worden de adviesvragen en de tijdsplanning ingevuld. Onder invloed van de actualiteit kunnen adviesonderwerpen worden ingetrokken of juist toegevoegd.

De raad komt in de regel om de vier weken plenair bijeen, vooral om adviezen en verkenningen vast te stellen. Speciale commissies, door de raad ingesteld, bereiden de adviezen voor. Een advies is de behandeling van een concrete vraag, die meestal leidt tot aanbevelingen die op kortere of middellange termijn kunnen worden doorgevoerd. Een verkenning is meer agendavormend en behandelt een bepaalde ontwikkeling in het onderwijs vanuit een langetermijnperspectief. De raad neemt in een verkenning meestal (nog) geen standpunt in, maar draagt onderwerpen aan die zich lenen voor advisering. Alle publicaties van de raad zijn te vinden op de website: www.onderwijsraad.nl.

3

De raad in 2013

De raad

2013 was het tweede jaar van de raadsperiode 2012-2014. De nieuw samengestelde raad bestond dat jaar uit tien door de kroon benoemde leden en vier geassocieerde leden. De personele samenstelling van de raad was als volgt.

Voorzitter: Mevrouw prof. dr. G.T.M. (Geert) ten Dam	Hoogleraar onderwijskunde, Universiteit van Amsterdam
Leden: De heer prof. dr. F.A. (Frank) van der Duyn Schouten (vicevoorzitter)	Rector magnificus van de Vrije Universiteit Amsterdam; hoogleraar Stochastic Operations Research aan deze universiteit
De heer prof. dr. L. (Lex) Borghans	Hoogleraar arbeidseconomie en sociaal beleid, Universiteit Maastricht
De heer H.M. (Hugo) de Jonge	Wethouder Onderwijs, Jeugd en Gezin, Rotterdam
De heer drs. B. (Berend) Kamphuis	Voorzitter college van bestuur van het Christelijk Voortgezet Onderwijs Zuid-West Friesland
Mevrouw drs. E.D.C.M. (Ursie) Lambrechts	Voorzitter van het bestuur van het Scholleidersregister PO
Mevrouw Th. (Thea) Meijer	Voorzitter van het college van bestuur van de Stichting Primair Onderwijs Utrecht
De heer drs. R. (Rob) Schuur	Voorzitter van het college van bestuur van het regionaal opleidingscentrum Noorderpoort, Groningen
Mevrouw prof. dr. S. (Sietske) Waslander	Hoogleraar sociologie aan de Tias Nimbas Business School, Tilburg; academic director van de Executive Master of Management Education
De heer prof. mr. P.P.J. (Paul) Zoontjens	Bijzonder hoogleraar onderwijsrecht en hoofddocent staats- en bestuursrecht, Universiteit van Tilburg
Geassocieerde leden: Mevrouw drs. K.F.B. (Kristel) Baele	Lid van het college van bestuur van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en voorzitter van Gelderland Valoriseert
De heer dr. O. (Ousama) Cherribi	Senior lecturer en fellow aan de Emory University Atlanta, Georgia (V.S.)
Mevrouw mr. M.T.H. (Marry) de Gaay Fortman	Advocaat/partner bij Houthoff Buruma en voorzitter VNO-NCW Metropoolregio Amsterdam
Mevrouw prof. dr. M.P.C. (Greetje) van der Werf	Hoogleraar onderwijzen en leren aan de Rijksuniversiteit Groningen en co-directeur van het GION (Gronings Instituut voor Onderzoek van Onderwijs)
Secretaris: drs. A. (Adrie) van der Rest	

De raad vergaderde in 2013 tienmaal plenair en 35 keer in commissieverband.

Het bureau van de raad

De Onderwijsraad wordt inhoudelijk en facilitair ondersteund door het secretariaat. Aan het hoofd staat de directeur, die tevens secretaris is van de raad. Hij werkt samen met een inhoudelijke staf en een afdeling Algemene Zaken. De staf bestaat uit mensen met verschillende achtergronden: onderwijskundigen, juristen, economen, een psycholoog, een bestuurskundige, een sociaal geograaf. Deze brede deskundigheid zorgt ervoor dat ook de staf de adviesonderwerpen vanuit verschillende invalshoeken kan behandelen. Uit dienst traden Frank Cornelissen (nu als onderzoeker verbonden aan de University of California in San Diego), Kathleen Torrance (thans raadsadviseur van de AWT), René Flippo (directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband Midden-Holland) en Simone de Bakker (coördinerend beleidsmedewerker OCW). In de loop van 2013 kwamen Antina de Jong, Regina Stoutjesdijk, Stijn Verbeek en Liselotte Boeve de staf versterken. Als stagiaire is Ghislaine Le Large aan de raad verbonden. Het totaal aantal medewerkers van het bureau bedraagt momenteel twintig.

De stafmedewerkers hebben, zoals elk jaar, niet alleen de inhoudelijke voorbereiding van de adviezen verzorgd, maar ook de bijbehorende seminars en discussiebijeenkomsten. Mirjam Bakker was lid van de jury voor de verkiezing van de leraar van het jaar in het primair onderwijs en Regina Stoutjesdijk droeg bij aan de jurering van de Nationale Alfabetiseringsprijs. Het interactief werken van de staf, het publiceren van artikelen in vaktijdschriften en het afleggen van werkbezoeken, zijn in 2013 gecontinueerd. Ook houdt de staf tal van kennisgebieden bij, om te zorgen voor een optimale kennisdeling. Naast individuele scholingsactiviteiten van stafmedewerkers is voor de staf als collectief gestart met intervisie.

De afdeling Algemene Zaken (AZ) verzorgt de administratieve en facilitaire ondersteuning van raad en bureau. De verwachtingen van de organisatie ten aanzien van AZ verschuiven - zo ligt er de laatste jaren meer nadruk op digitalisering en op communicatie-activiteiten. Naar verwachting zal deze trend zich verder doorzetten. De afdeling heeft in 2013 een bijdrage geleverd aan diverse grotere evenementen zoals het lerarendiner in Zwolle en het debat in de Balie in Amsterdam. In 2013 is het digitale kwaliteitssysteem verder ontwikkeld; hierin vinden medewerkers alle informatie over de werkprocessen van de Onderwijsraad. In de werkreflectiebijeenkomsten probeert AZ de meerwaarde van het teamfunctioneren voor de organisatie handen en voeten te geven.

Door de medewerkers van de raad is veel energie gestoken in de verdere ontwikkeling van de website. Door de koppeling van leeslijnen aan adviezen zijn deze meer interactief te gebruiken. Ook zijn nieuwe dossiers toegevoegd en is de vormgeving van de site aangepast. De vernieuwde site is begin 2014 online gegaan.

De secretaris van de Onderwijsraad is in 2013 herkozen als voorzitter van het bestuur van EUNEC (European Network of Education Councils). EUNEC is het netwerk van samenwerkende onderwijsraden in Europa, dat is opgezet om te komen tot onderlinge informatie-uitwisseling over onderwijsontwikkelingen in de aangesloten landen en het formuleren van gezamenlijke standpunten over afspraken die binnen de instituties van de Europese Unie worden gemaakt en van invloed zijn op het nationale onderwijsbeleid.

De samenstelling van het secretariaat op 31 december 2013 was als volgt:

Directeur:

drs. Adrie van der Rest

Voorlichter:

drs. Cindy Rouwhorst

Stafmedewerkers:

dr. Mirjam Bakker

drs. Liselotte Boeve (op projectbasis)

drs. Djoerd de Graaf

dr.mr. Antina de Jong

dr. Myra Keizer

Ghislaine Le Large (stagiaire)

dr. Edith de Meester

dr. Judith Soons

dr. Regina Stoutjesdijk

dr. Stijn Verbeek

dr. Ib Waterreus

Algemene Zaken:

drs. Maria Gresnigt-Bakx (hoofd)

Hans Danner (facilitair medewerker)

Marion Niessen-van Kampen (managementassistente)

Corrie van Leeuwen-Harkes (facilitair medewerkster)

drs. Meile Tamminga (editor/webmaster/office-assistant)

Elisabeth Tjin-Chin Fon Jie (office manager)

Financiële Zaken:

Wil Kortenbach

4

De activiteiten in cijfers

Politiek-bestuurlijke context

Een belangrijk deel van zijn werkzaamheden heeft de raad verricht in het kader van het regeerakkoord *Bruggen slaan* van het kabinet-Rutte II. Dit akkoord bouwt wat betreft onderwijs in belangrijke mate voort op *Vrijheid en verantwoordelijkheid* (kabinet-Rutte I) waarin de focus is gelegd op het realiseren van de ambitie van Nederland om te behoren tot de top-vijf van kenniseconomieën. Kernpunten uit dit akkoord zijn:

- de kerntaak, het geven van goed onderwijs, staat centraal; ruimte voor vakmanschap om te komen tot excellent onderwijs;
- toewerken naar een absolute kwaliteitsnorm waarbij de toegevoegde waarde zwaar weegt; de basis op orde, de lat omhoog; en
- betere benutting van gebouwen, infrastructuur en faciliteiten in het onderwijs in weekeinden en vakanties ten behoeve van activiteiten in het kader van een leven lang leren.

In verschillende beleidsdocumenten hebben de bewindslieden deze kernpunten nader uitgewerkt.

Meerdere door de raad in 2013 uitgebrachte adviezen sluiten aan bij dit beleidsprogramma. Drie adviezen van de raad gaan in op het vakmanschap van leraren: *Kiezen voor kwalitatief sterke leraren*, *Leraar zijn* en *Herijking bekwaamheidseisen*. Ook heeft de raad aandacht besteed aan het streven van het kabinet 'de basis op orde te brengen en de lat hoger te leggen'. In dit verband kan genoemd worden het advies van de raad over de stand van educatief Nederland: *Een smalle kijk op onderwijskwaliteit*.

Twee adviezen zijn op verzoek van de Tweede Kamer door de raad opgesteld: *Onderwijs in ondernemerschap* en *Vooruitgang boeken met achterstandsmiddelen*.

Adviesproducten

In 2013 bracht de raad negen adviezen uit, waarvan drie briefadviezen en een verkenning. De verkenning en twee adviezen zijn uit eigen beweging uitgebracht en twee adviezen op verzoek van de Tweede Kamer. Ook heeft de raad de gemeente Amsterdam geadviseerd op grond van artikel 76f, negende lid, Wet op het voortgezet onderwijs (WVO).

De adviezen *Kiezen voor kwalitatief sterke leraren* en *Grenzen aan kleine scholen* kwamen voort uit eerdere programmering van de raad. Drie adviezen zijn gebaseerd op het werkprogramma 2013 en twee adviezen zijn uitgebracht naar aanleiding van adviesvragen buiten het werkprogramma van de raad om. Het gevolg hiervan is geweest dat enkele onderwerpen uit het werkprogramma al wel in belangrijke mate in 2013 zijn voorbereid, maar niet eerder dan in het eerste kwartaal van 2014 kunnen worden uitgebracht. Het gaat hierbij om de adviesonderwerpen onderwijs van de toekomst, overgangen in het onderwijs en scholen uitdagen tot toegevoegde waarde.

Activiteiten van de raad

In Zwolle organiseerde de raad op 9 januari in het kader van de voorbereiding van zijn verkenning over moderne professionaliteit het laatste lerarendiner waarbij met 48 leraren over dit thema werd gesproken.

Op 24 januari heeft de raad gesproken met de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs van de Tweede Kamer. In dit gesprek zijn mogelijke adviesonderwerpen voor het werkprogramma 2014 aan de orde gekomen.

Door de raad zijn enkele technische briefings verzorgd voor de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs ter toelichting op zijn adviezen.

Ter gelegenheid van de publicatie van de verkenning *Leraar zijn* organiseerde de raad op 7 maart in Rotterdam een openbaar rondetafelgesprek met leraren en op 4 november ontmoette de raad de leraren van het jaar 2013 in Amsterdam.

Op 6 september spraken de leden van de raad met vertegenwoordigers van de leerlingen- en studentenorganisaties LAKS, JOB, ISO en LSvB. Ook sprak de raad op verschillende momenten door het jaar heen met vertegenwoordigers van de brancheorganisaties en besturenorganisaties.

Driemaal verzorgde de raad voor OCW een presentatie ter gelegenheid van een uitgebracht advies. Op 21 januari was dat over het advies *Kiezen voor kwalitatief sterke leraren*, op 7 februari *Grenzen aan kleine scholen* en op 20 december *Meer kansen voor kwetsbare jongeren*. Verder besprak de raad op 4 oktober met de leden van het MT-OCW en de directeurs van de verschillende directies van OCW het evaluatieverslag van de raad over de periode 2009-2012.

In het kader van de voorbereiding van zijn adviezen organiseerde de raad zeven panelbijeenkomsten en werden drie werkbezoeken afgelegd.

Tabel 1: Overzicht publicaties Onderwijsraad in 2013		
24 januari	Advies	<i>Kiezen voor kwalitatief sterke leraren</i>
14 februari	Advies	<i>Grenzen aan kleine scholen</i>
7 maart	Verkenning	<i>Leraar zijn</i>
16 april	Advies	<i>Publieke belangen dienen</i>
27 juni	Briefadvies	<i>Onderwijs in ondernemerschap</i>
10 juli	Briefadvies	<i>Gemeente Amsterdam inzake WVO programma huisvestingvoorzieningen</i>
12 september	Advies	<i>Vooruitgang boeken met achterstandsmiddelen</i>
4 november	Advies	<i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit. Stand van educatief Nederland 2013</i>
12 december	Advies	<i>Meer kansen voor kwetsbare jongeren</i>
19 december	Briefadvies	<i>Herijking bekwaamheidseisen</i>

Tabel 2: Overzicht van in opdracht van de Onderwijsraad in 2013 uitgevoerde studies		
24 januari	Van den Broek, A. & Van Casteren, W. (2012). <i>Waar zitten de goede docenten?</i> Nijmegen: ResearchNed	<i>Kiezen voor kwalitatief sterke leraren</i>
24 januari	Van der Rijst, R.M. & Van Veen, K. (2013). <i>Het werven en binden van leraren</i> . Leiden: ICLON	<i>Kiezen voor kwalitatief sterke leraren</i>
7 maart	Van Kan, C.A., Brouwer, P. & Zitter, I. (2012). <i>Bumpy moments in de dagelijkse onderwijspraktijk</i> . Utrecht: ECBO	<i>Leraar zijn</i>
7 maart	Van der Rijst, R.M. & Van Veen, K. (2013). <i>Professionaliteitsbeleving van leraren</i> . Leiden: ICLON	<i>Leraar zijn</i>
11 maart	Kelchtermans, G. (2012). <i>De leraar als (on)eigentijdse professional</i> . Leuven: Katholieke Universiteit Leuven.	<i>Leraar zijn</i>
16 april	Noordegraaf, M. & De Wit, B. (2011). <i>Professional governance</i> . Utrecht: Universiteit Utrecht, Departement Bestuurs- en Organisatie-wetenschap	<i>Publieke belangen dienen</i>
16 april	Theisens, H. (2012). <i>Bestuurlijke arrangementen in succesvolle onderwijslanden</i> . Den Haag: Onderwijsraad	<i>Publieke belangen dienen</i>
12 september	Driessen, G. (2013). <i>De bestrijding van onderwijsachterstanden. Een review van opbrengsten en effectieve aanpakken</i> . Nijmegen: ITS	<i>Voortgang boeken met achterstandsmiddelen</i>
4 november	Van der Aa, R., De Bruin, G., Van Geel, S. & Pickels, A. (2012). <i>Doelmatigheidsbesef in het onderwijs. Case studies in het po en vo</i> . Rotterdam: Ecorys	<i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit</i>
4 november	Webbink, D. (2012). <i>Efficiency in Education</i> . Den Haag: Onderwijsraad	<i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit</i>
4 november	Peschar, J., Boutellier, H., Scheerens, J., Biesta, G. & Hattie, J (2013). <i>Reacties op het essay van Dinand Webbink</i> . Den Haag: Onderwijsraad	<i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit</i>
4 november	Plantinga, S. & Mager, D. (2012). <i>Ontwikkelingen in het onderwijs</i> . Amsterdam: TNS Nipo	<i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit</i>

Tabel 3: Overige publicaties van de raad	
7 maart	Jaarboekje 2012 'Wat drijft de leraar'; administratief jaarverslag 2012
19 juli	Evaluatie Onderwijsraad 2009-2012
17 september	Werkprogramma 2013
4 november	Publiekversie <i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit</i>

Tabel 4: Panels, seminars en conferenties door de raad georganiseerd	
9 januari	Lerarendiner in het kader van de verkenning <i>Moderne professionaliteit</i>
1 februari	Panel <i>Stand van educatief Nederland</i>
15 februari	Panel Overgangen VO-HO
22 maart	Panel Overgangen PO-VO
26 april	Werkbezoek raad aan de Wijkschool in Rotterdam in het kader van project 'opleidingsladder'
28 juni	Panelbijeenkomst Opleidingsladder
6 september	Panel Toegevoegde waarde PO
13 september	Panels Toegevoegde waarde VO en MBO
13 september	Minipanel Opleidingsladder
3 oktober	Werkbezoek OBS Rijnsweerd in het kader van Curriculum van de toekomst
31 oktober	Werkbezoek Montaigne Lyceum, Voorburg, in het kader van Curriculum van de toekomst
10 december	Expertmeeting advies voorkomen draaieurconstructie

Tabel 5: Persberichten 2013	
24 januari	<i>Onderwijsraad: kies voor kwalitatief sterke leraren</i>
14 februari	<i>Onderwijsraad adviseert aantal kleine scholen te beperken</i>
7 maart	<i>Onderwijsraad: persoonlijke professionaliteit leraren maakt het onderwijs</i>
16 april	<i>Onderwijsraad: versterken besturend vermogen onderwijs noodzakelijk</i>
12 september	<i>Onderwijsraad: verdeling achterstandsgelden te complex</i>
4 november	<i>Onderwijsraad: waak voor smalle kijk op onderwijskwaliteit</i>

Tabel 6: Door de raad georganiseerde pers- en publieksbijeenkomsten¹	
14 februari	Persbijeenkomst publicatie advies <i>Grenzen aan kleine scholen</i>
7 maart	Persbijeenkomst publicatie van de verkenning <i>Leraar zijn</i>
12 september	Aanbieding advies aan Tweede Kamer <i>Vooruitgang boeken met achterstandsmiddelen</i>
4 november	Debat in samenwerking met de Balie i.v.m. publicatie advies <i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit</i>

¹ Bijeenkomsten voor persvertegenwoordigers en andere genodigden met aansluitend toelichting en discussie

Tabel 7: Presentaties	
15 januari	Presentatie <i>Echt leren</i> , Big Improvement Day, Amsterdam (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
25 januari	Inleiding over economisering van het onderwijs tijdens congres Eigenheid en Legitimiteit te Vianen (prof. dr. Frank van der Duyn Schouten, vice-voorzitter)
7 februari	Inleiding voor Amsterdamse Academische Club over selectie in het onderwijs (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
8 februari	Panelbijdrage aan de verdiepingscursus <i>Informatiepositie van het Parlement</i> over de rol van adviesraden. Tweede Kamer, Den Haag (drs. Adrie van der Rest, secretaris-directeur)
4 maart	Presentatie advies <i>Grenzen aan kleine scholen</i> tijdens regionale bijeenkomst, Arnhem (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
6 maart	Presentatie advies <i>Grenzen aan kleine scholen</i> tijdens de regionale bijeenkomst over het thema krimp van de PO-Raad samen met de besturenorganisaties te Driebergen (drs. Adrie van der Rest, secretaris/directeur)
11 maart	Presentatie van de verkenning <i>Leraar zijn. Meer oog voor persoonlijke professionaliteit</i> tijdens het VELON Congres, Groningen (drs. Berend Kamphuis, lid)
11 maart	Presentatie advies <i>Grenzen aan kleine scholen</i> tijdens de regionale bijeenkomst over het thema krimp van de PO-Raad samen met de besturenorganisaties te Heerhugowaard (drs. Adrie van der Rest, secretaris/directeur)
11 maart	Presentatie <i>Kiezen voor kwalitatief sterke leraren</i> tijdens het VELON Congres, Groningen (dr. Mirjam Bakker en drs. Djoerd de Graaf, stafmedewerkers)
14 maart	Toelichting van het advies <i>Grenzen aan kleine scholen</i> tijdens hoorzitting kleine scholen in het basisonderwijs in de Tweede Kamer (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
15 maart	Presentatie <i>Persoonlijke professionaliteit</i> voor Impulsdag van de Onderwijscoöperatie (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
20 maart	Inleiding bij Diner pensant georganiseerd door Gemeente Den Haag in het kader van de Haagse Educatieve Agenda (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
22 maart	Presentatie van de verkenning <i>Leraar zijn</i> GPO-WN Identiteitscongres (Groep Gereformeerde Scholen), te Oegstgeest (drs. Berend Kamphuis, lid)
25 maart	Gastcollege over de verkenning <i>Leraar zijn. Meer oog voor persoonlijke professionaliteit</i> voor de masteropleiding Leren en innoveren van de Hogeschool Utrecht (drs. Adrie van der Rest, secretaris/directeur)
26 maart	Inleiding tijdens studiebijeenkomst College voor Examen over <i>Doorgaande leerlijn taal en rekenen in balans?!</i> , Utrecht (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
27 maart	Presentatie advies <i>Leraar zijn</i> voor Congres OMO-(G)MR, Velthoven (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
16 april	Presentatie van de verkenning <i>Leraar zijn</i> tijdens VVD Netwerkbijeenkomst in Den Haag (drs. Berend Kamphuis, lid)
18 april	Keynote <i>Onderwijs van waarde</i> tijdens jaarcongres Vereniging hogescholen in Den Bosch (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
18 april	Keynote over artikel 23 tijdens ECNAIS congres te Den Haag (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
24 april	Presentatie <i>Grenzen aan kleine scholen</i> tijdens seminar HAN (dr. Ib Waterreus, stafmedewerker)
25 april	Verzorging van een workshop over <i>Kiezen voor kwalitatief sterke leraren</i> bij CNV Onderwijs (dr. Mirjam Bakker, stafmedewerker)
27 april	Inleiding over de rol van beroepsverenigingen in het onderwijs tijdens de bijeenkomst in het kader van de overdracht van het NVvW-archief in Haarlem (drs. Adrie van der Rest, secretaris-directeur)
23 mei	Presentatie van het advies <i>Grenzen aan kleine scholen</i> voor Coöperatie primair onderwijs, Utrecht (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
23 mei	Inleiding <i>Why community schools</i> tijdens seminar van EUNEC te Brussel (drs. Adrie van der Rest, secretaris-directeur)
31 mei	Presentatie advies <i>Zicht op macrodoelmatigheid</i> tijdens Onderwijs Researchdagen 2013 te Brussel

Tabel 7: Presentaties	
	(dr. Ib Waterreus en drs. Djoerd de Graaf, stafmedewerkers)
20 juni	Presentatie <i>Kengetallen en Geld</i> ; gastcollege MME TiasNimbas in Tilburg (drs. Berend Kamphuis, lid)
16 september	Presentatie van de verkenning <i>Leraar zijn</i> tijdens lezing voor opleidingsdocenten Academische Opleidingsschool in Amsterdam (drs. Berend Kamphuis, lid)
23 september	Openingspeech VO-academie, Meppel (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
26 september	Diesrede <i>Modernisering leraarschap</i> ter gelegenheid van opening academisch jaar Open Universiteit (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
27 september	Lezing Kring van rectoren in het Gooi over het werk van de Onderwijsraad (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
8 oktober	Keynote <i>Betekenisvol professionaliseren</i> op het 2013 Lerarencongres te Ede (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
13 november	Lezing bij opening nieuwbouw van het Stedelijk Gymnasium Breda rond het advies <i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit</i> (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
18 november	Openingspeech tijdens EUNEC-conferentie <i>Early school leaving</i> te Vilnius (drs. Adrie van der Rest, secretaris-directeur)
25 november	Keynote <i>Succesvol opstromen</i> op Onderwijsconferentie NL2025, Den Haag (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
29 november	Co-referaat verdiepingssessie WRR met Richard Wilkinson rond het thema <i>How much (in)equality can societies sustain?</i> (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)
10 december	Debat <i>De nieuwe leraar in 2025</i> , VSNU-Café, Den Haag (prof. dr. Geert ten Dam, voorzitter)

Tabel 8: Artikelen staf	
	Frank Cornelissen: De dilemma's van de leraar. <i>Vantwaalf tot achtien</i> , 23(4), 10-12.
	Frank Cornelissen: Beroepspraktijk vraagt om (h)erkenning en ontwikkeling van persoonlijke professionaliteit'. <i>Tijdschrift voor Lerarenopleiders</i> , 34(2), 69-80.
	Frank Cornelissen: Kritisch-onderzoekende houding: Basis voor kwaliteit. <i>Zorg Primair</i> , 2013.
	Frank Cornelissen: Complexiteit en diversiteit vragen om persoonlijke professionaliteit. <i>Speziaal</i> , 2013.
	Mirjam Bakker: Leraar zijn vraagt om persoonlijke professionaliteit. <i>De Cascade (Opinieblad van Stichting Cosmicus)</i> , 10 (juni 2013).
	Mirjam Bakker: Persoonlijke professionaliteit. <i>Profiel</i> , 22(4), 24-26.
	Djoerd de Graaf & Emina van den Berg: Binnen een hbo-bachelor zijn Ad-programma's op hun plek. <i>TH&MA</i> , (20)2, 31-35.
	Mirjam Bakker, Roeland van der Rijst & Gijs van Duin: De praktijkschok van (v)mbo leraren. <i>Tijdschrift voor lerarenopleiders</i> , 34(1), 25-35.
	Mirjam Bakker & Djoerd de Graaf: Kiezen voor kwalitatief sterke leraren. <i>HO management</i> , 5(3), 18-21.
	Mirjam Bakker & Djoerd de Graaf: Kiezen voor kwalitatief sterke leraren. <i>Schoolmanagement totaal editie 3</i> (mei 2013)
	Rene Flippo & Djoerd de Graaf: Ruimte voor onderwijs in ambitieus ondernemerschap. <i>HO management</i> , 5(7).

Tabel 9: Publicaties, seminars en presentaties 2010-2013				
	2010	2011	2012	2013
Beleidsontwikkende adviezen	10	5	6	6
Briefadviezen	5	9	6	3
Verkenningen	-	1	-	1
Studies	10	18	9	12
Seminars/panels	14	25	12	12
Presentaties	24	16	20	36
Artikelen	6	5	7	11

Tabel 10: Melding adviezen Onderwijsraad in de Eerste en Tweede Kamer 2010-2013				
	2010	2011	2012	2013
Agenda's	-	4	-	1
Handelingen	29	12	31	15
Kamervragen	3	8	11	5
Kamerstukken	95	121	95	101

Tabel 11: Media-aandacht voor publicaties van de Onderwijsraad in 2013					
	Eerste kwartaal	Tweede kwartaal	Derde kwartaal	Vierde kwartaal	Totaal
In 2014 uit te brengen adviezen	0	0	1	1	2
Adviezen 2013	417	498	99	135	1.149
Adviezen 2012	2	24	68	15	109
Adviezen 2011	1	9	1	1	12
Oudere adviezen	2	17	8	7	34
Algemene artikelen ook m.b.t. de Onderwijsraad	17	17	10	26	70
Totaal	439	565	187	185	1.376

Tabel 12: Media-aandacht uitgesplitst naar gepubliceerde adviezen in 2013					
	Eerste kwartaal	Tweede kwartaal	Derde kwartaal	Vierde kwartaal	Totaal
<i>Een smalle kijk op onderwijskwaliteit</i>	0	0	0	80	80
<i>Gemeente Amsterdam: vaststelling programma van huisvestingsvoorzieningen</i>	0	12	33	0	45
<i>Kiezen voor kwalitatief sterke leraren</i>	8	7	2	4	21
<i>Onderwijs in ondernemerschap</i>	0	0	1	3	4
<i>Publieke belangen dienen</i>	0	40	0	2	42
<i>Leraar zijn</i>	0	14	7	9	30
<i>Grenzen aan kleine scholen</i>	409	425	39	18	891
<i>Vooruitgangboeken met achterstandsmiddelen</i>	0	0	17	1	18
<i>Meer kansen voorkwetsbare jongeren</i>	0	0	0	18	18
<i>Herijking bekwaamheidseisen</i>	0	0	0	0	0
Totaal adviezen 2013	417	498	99	135	1.149

De meeste belangstelling in de pers ging dit jaar uit naar het advies *Grenzen aan kleine scholen*. In het advies gaat de raad in op gevolgen van dalende leerlingenaantallen en de toename van het aantal kleine scholen. Om de onderwijskwaliteit – ook in de toekomst – te kunnen garanderen, stelt de raad voor dat scholen ten minste honderd leerlingen moeten hebben. Tevens is het aanpassen van de bekostigingssystematiek noodzakelijk. Bovenstaande tellingen betreffen alleen uitingen in kranten, tijdschriften en berichten op websites. Maar ook op internetfora en Twitter werd er veel over gesproken, verder besteedden ook RTL Nieuws en het NOS-journaal ruimschoots aandacht aan het advies. Het nieuws dat de school uit het dorp mogelijk zal verdwijnen, door fusie of sluiting, raakte veel ouders, gemeenten (wethouders, raadsleden) en trok ook aandacht van landelijke politici. De raad ontving veel brieven van burgers, schoolbestuurders en gemeenten die hun zorgen kenbaar maakten of aangaven blij te zijn dat de raad in zijn advies kwaliteit voorop stelt.

In 2013 zijn er nog twee adviezen die veel aandacht krijgen. Op verzoek van het College van B&W van de gemeente Amsterdam heeft de Onderwijsraad advies uitgebracht over de huisvestingsaanvraag van de Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam, in relatie tot de vrijheid van richting en de vrijheid van inrichting. De raad concludeert dat het College van B&W binnen het huidige wettelijk kader geen aanvullende voorwaarden kan stellen voordat hij een huisvestingsaanvraag toekent. Tegelijkertijd stelt de raad dat het bestaande wettelijke kader aangepast zou moeten worden om voorafgaand aan bekostiging nadere voorwaarden te kunnen stellen aan de kwaliteit van de op te richten school. Het advies trekt de aandacht van de landelijke media.

Op zaterdag 2 november 2013 publiceert de raad een opiniestuk in NRC Handelsblad. Aanleiding is de publicatie van de derde editie van de Stand van educatief Nederland, getiteld *Een smalle kijk op onderwijskwaliteit*. In dit advies maakt de raad de stand op van vier jaar onderwijsbeleid. Het opiniestuk wordt breed opgepikt en verspreid, dat is vooral waar te nemen op Twitter, maar ook door de grote hoeveelheid brieven die de raad van burgers ontvangt. In schriftelijke media wordt het advies in twee maanden tachtig keer vermeld. Er is veel bijval; men spreekt zijn waardering uit voor de aandacht die de raad vraagt voor niet-cognitieve vaardigheden zoals creativiteit, probleemoplossend vermogen, samenwerking, culturele en morele sensitiviteit, zorgzaamheid en vakmanschap. Het totale aantal vermeldingen van adviezen van de raad in schriftelijke media was met 1376 bijna twee keer zo groot als in 2012. Het Twitteraccount – dat vooral wordt benut als ‘attenderingsservice’ en manier om de publicatie van adviezen te melden – kent inmiddels 8.494 volgers (in 2012 waren dit er nog 4.500).

Tabel 13: Vermeldingen in schriftelijke media 2010-2013				
	2010	2011	2012	2013
Totaal aantal	528	689	620	1.149